

і оточення „зрадила“ Росію. Зрадила можливо просто з шанобливого, а пригода з Мотрею мала кинути ще більше сумнівне світло на цю блискучу постать нашого минулого.

Але чи до того має змагати і наша історіографія?

II. Гентізон

Італійська молодь

(з французького)

Побачивши те, що діється сьогодні в Італії, можна спевністю сказати, що жадна держава, за винятком хіба Спарти, не проявила стільки зусиль до здисциплінування своїх дітей. Перейдіться найменшим містом, спевністю повз вас перейде вишикувана чвірками кольона дітей, або підлітків, відбиваючи крок у військовим темпі. Команда, виконання наказів, керівництво командантів — цілком такі самі, як у війську. За одним знаком відділ зупиняється, за одним таки знаком він рушає. Ця змілітаризована молодь, немовби виконує якийсь священний обряд. Дитина підпорядкована залізній дисципліні — дисципліні фашизму. Він прямує особливо до того, щоби дати цілому юнацтву півострова спільну душу і спільну волю, щоби з допомогою нових поколінь завершити діло перебудови Італії.

З ідей такого порядку народилася Баліля. Сама ця назва повна змісту. Баліля — це дитина-герой, яка жертвує собою для батьківщини. У 1745 році в Генуї австрійські жовніри, тягнучи тяжку мортиру, звертаються до людей, що дивились на них, за допомогою. Коли ці відмовляються, то австрійці накидаються на них з палицями. Але в той час, як ні один з Генуенців навіть не спробує на це зареагувати, десятирічний хлопець — Жан Баптист Перассо, прозваний Баліля, раптом схоплює камінь і кидає ним у гнобителів його батьківщини. Це було гасло до повстання. В той сам вечір Австрійці були вигнані з Генуї.

Баліля, якої організація є знана тепер цілому світу, являється одним з наймаркантніших творів фашистівського ладу. Це є згідно з фашистівською доктриною фізичний, моральний і політичний новіціят для цілої італійської молоді. Дитина належить перш над усе до держави. Лише ця остання має право займатись загальним, інтегральним, вихованням молоді, має право на свій лад моделювати дух і тіло юнака. Фашизм стоїть зрештою на тому, що лише через таку виключну неухильну виховну систему, якою користується держава, молодь дається надхнути чеснотами, які так необхідні для величі Італії.

Разом з цим вихованням в Італії народилася нова релігія. Звичайно вона не має в собі нічого церковного. Це

навіть, якщо хочете, світська релігія, яка тим не менше має свій закінчений культ. Божество—це батьківщина. Цей культ, яким оточена батьківщина, має свою священну термінологію. Так само, як всі її сестри, ця фашистська релігія вважає, що вона посідає цілковиту і абсолютну правду.

Якіж, після десяти років режиму, перші овочі такого виховання? Треба мати на увазі, що в передфашистську добу італійська молодь була справді полишена сама собі. З огляду на це вона як найлегше підпадала—закликам і похлібствам різних політичних партій. Останні використовували її у власних інтересах, які не завжди відповідали національним; ще юнаками, молоді італійці були прихильниками—одні масонерії, інші клерикалізму, одні були за демократією, інші за соціалізмом.

Фашизм знаціоналізував цілу молодь. Він її спаяв в компактну силу.

Підчас маніфестації організації Балілі, державний підсекретар народної освіти М. Бодреро заявив: „Людство нас не обходить: тому, що наші серця не мають вистарчаючої здібности, аби зворушуватись долею тих 4 мільярдів і 800 мільонів людей, які населяють землю“. Такою є, можна це сказати, цілком холодна і реалістична філософія фашистського виховання. Але якби не було, ця залізна, вузька і виключна система, яка виключає впливи родини і, до певної міри, церкви, здушуючи перш завсе різні, протилежні впливи на молодь, нищить тим самим серед неї всякі прояви нездисциплінованости і незгоди. І що найважливіше, ця система виховання абсолютно унеможливує зараження молоді якоюбудь руйнуючою пропагандою. І це останнє дає Італії надзвичайну перевагу над усіма державами, де до цього часу навіть в школах ширяться комуністичні і антимілітаристичні ідеї.

Іншим вислідом фашистського виховання є прищеплення цілій італійській молоді зрозуміння для колективного життя. Юнаки, об'єднані в одному таборі, носять ту саму уніформу, підлягають тим самим розпорядкам і мають те саме „вірую“, розвиваються спільно. В цілій молоді цей змісл спільности існування зміцнюється коштом особистого життя. Вже починаючи від коліски маленький італієць призначений виконувати якусь функцію в державі. У цьому полягає великий здвиг у психіці новочасних народів. Італійську молодь вивчають і виховують так, аби вона не бачила перед собою нічого, крім життя держави. Те саме було в античному Римі. До речі ціла молодеча організація фашизму нагадує (своїми формами)—кадри старої римської армії. За римськими зразками, підняттям руки вітають старших, шефа уряду, короля, прапор. Ціле фашистське виховання є спрямоване до того, щоби молодь мала більше

зміслу, як давніше, до староримських чеснот—порядку, дисципліни, хоробрости, героїзму.

Спільне життя у італійської молоді знаходить свій вияв — у безчисленних маніфестаціях, церемоніях, прогуляках, таборах. В такий спосіб підлітки з різних країв королівства часто зміцнюються в спільних когортах і переходять цілий півострів. В них вироблюється завдяки цьому цілком нова свідомість італійської нації, свідомість унітарна, а не регіональна. Нова молодь, що родилась з фашизму, спричиняється до завершення моральної і психічної єдності Італії.

Найбільш радикальне переродження, якого зазнала італійська молодь, прийшло через фізичне виховання, створене режимом. Колись після закінчення шкільних годин, юнацтво, майже з традиції віддавалося „*dolce far niente*“ (солодкому спочинкові). Тобто юнак охоче ставав істотою м'якою, байдужою, мрійником, який мав святий страх перед втомою і зусиллями. Сьогодні „*dolce far niente*“ зникло. Сей вираз заступив, з наказу Мусоліні, інший: „жити небезпечно“, це значить не боятись противника, брати рекорди, ризикувати, тріюфувати. Разом з фашизмом у звичаї італійської молоді увійшли глибоко фізичні вправи, на які дивляться як не лише на засіб до удосконалення людського тіла, але як на засіб до виховання духа.

Таким чином італійська молодь є абсорбована фізичними вправами. Вона живе на свіжій повітрі. Вона з певністю є міцніша, здоровіша і краща за попереднє покоління. Вона вже має блискучі відзначення в усяких міжнародних змаганнях. Підчас останніх олімпійських ігрищ в Льос-Ен-Жельс „рагаці“ Мусоліні уступали лише американцям і побіли таких небезпечних суперників, як англійці, шведи, фінляндці. Недавно в Коломбі італійські атлети зовсім побіли французів. В Будапешті вони тріюфували у фехтунку. Світовим чемпіоном боксу є італієць Карнера. В автомобілевих змаганнях італійці майже систематично перемагають своїх противників. Їх футбольні дружини нарівні з австрійськими і чехословацькими є найліпші у Європі. В авіації їх успіхи є поміж найбільш блискучими в цілім світі. В ділянці спорту італійці ідуть наперед гігантськими кроками. Вистарчить порівняти минуле до сучасного. Зміни у фізичних здібностях у молодих італійців вказують на те, що сила, яка проминює з фашизму, є одним з найбільш імпонуючих феноменів.

При такій системі спорт панує над культурою. Спорт це значить нахил до чистої, безпосередньої, елементарної, раптової акції, енергія, воля. Натомість (думають фашисти) культура — під чим розуміємо духову творчість, — нездібна сама по собі змінити атмосферу старої Італії. Молоді люди, зайняті менше, як давніше задоволенням інтелектуальних і духових потреб. Жадоба акції ослаблює глибоке замилу-

вання до духової культури. Рівень студії видається нижчим, як у Франції. Італійська молодь волить професійну і технічну підготовку, яка улегшує вибір чинної кар'єри і яка ліпше озброює до життя. На селі організація Баліля відкрила курси практичного і теоретичного хліборобства; в містах вона провадить фахові школи для механіків, радіотелеграфістів, фільмових операторів, електротехніків і т. і. Але фашистівський уряд не може уважати, що подібний тип цивілізації вистарчає для Італії. На це вказує виразно гасло, що його Дуче дав університетській молоді і яке звучить: „книжка і рушниця“. Творення численних фашистівських інститутів культури вказує на бажання уряду зактивізувати також і духове життя країни. Дух фашизму і навіть його догматизм панує у духовім житті, в усіх літературних творах молодих. Скінчилася тяга до аннунцієвського естетизму, до футуристичного ліризму, до чистої форми, до абстракції. Це є зворот до реального.

Якщо ми хотіли зхарактеризувати одним словом фашистівське виховання, ми моглиб сказати, що воно є скероване передусім в бік вироблення волі. Воно змагає прищепити юнакові хоробрість, витревалість, дух самовідречення, жертвенність. Воно хоче викувати характери. Тому режим Мусоліні впоює молоді войовничий дух. У Франції навпаки виховання змагає перш над усе виховати добре упорядковані голови. У Франції хочуть розвинути інтелекцію. Інша ріжниця полягає в тому, що фашистівське виховання є масовим. Його підставою є перевага держави над особою. Тому воно хоче відтягти увагу індивіда від його особистих справ і змусити цікавитися життям цілості. Все, що у вихованні має соціальний характер, розвивається в протилежність тому, що має індивідуальний характер. У Франції навпаки розвивають елемент особистий. Особа лишається цілею сама в собі. В Італії вона є лиш засобом. Ціллю є держава. Ріжниця поміж французькою і італійською молоддю полягає ціла на цій засадничій протилежності.

Бажання фашистівського режиму підпорядкувати життя особи державі робить зрозумілим те, що одною з підстав виховання — є збудити в італійської молоді — містичну віру. Режим хоче запобігти тому, щоби в особах, які відриваються від маси, прокидався критичний дух, що моглоб зрештою підкошувати підставу цілої фашистівської конструкції. Фашизмові йде про те, щоби уся молодь уявляла собою один гомогенний бльоку. У Франції навпаки, система виховання хоче створити відірвану від маси еліту, виховуючи її спеціально на провідника. Молодь опрацьовують так, щоби з неї виділялись елементи, посідаючі інтелектуальні вартости. Шукають за індивідуальностями. Переводять добір і фільтрують. Роблячи це — якості характеру приносять в жертву якостям інтелектуальним. У фашистівській Італії є більше

нівеляції, як у Франції. Тут найбагатша індивідуальність є та, яка, завдяки своїй волі і енергії, може накинати свою волю іншим, командувати — тип кондотієра. Він не потребує бути інтелігентом. Дуже часто у него є шорстка, жорстока, запальна, брутальна вдача. Але зате він має характер...

Дві філзофії, дві системи виховання. Одна, італійська, яка відмовляється уважати особу абсолютном і звязує її цілковито з державою. Друга, французька, яка не хоче жертвувати особою для вимог колективу. Хто має рацію? Як що дивитись на справу з тої точки погляду, що суспільство є лиш окруженням, в яким особа має себе проявити, то Франція має рацію. Якщо політика мусить змагати до переваги держави, то Італія.

У фашистівській Італії бачимо образ чи не найбільшої спроби удержавлення виховання, яку людство може собі пригадати з античних часів. Та й навіть нації, які, як Спарта, колись уживали подібної системи, не посідали величі і скомплікованости модерної держави. Тому досвід, який переводить фашизм, є надзвичайний і може навіть мати колись поважні наслідки для цілого світа.

О. В.

Початок кінця

Рухливість дипломатії ССРСР. викликала паніку в деяких українських кругах. Пакти на Заході, пакти на Полудні, відновлення політики Александра III. у Франції, подорож Геріо, навязання російсько-американських відносин... „Стабілізація совітського режиму! Українське питання вичеркується з питань міжнародніх!“

Для того, хто дивиться на факти — так; для того, хто дивиться на еволюцію ССРСР. — сміх можуть викликати розмови про „стабілізацію“, Геріо і Рузвелта.

Що значать оті дипломатичні посушення Москви? Шпенглер розрізняє дві революції, які характеризують нашу добу: білу і кольорову; біла—це революція комуністична, кольорова—революція Азії проти Європи. На чолі обох станула від 1917. р.—совітська Росія... Отже, Росія, яка стільки стратила на „версальськiм“ порядку в Європі, заключаючи тепер пакти неагресії на Заході, — виразно переходить з табору держав ревізіоністичних до протиревізіоністичних: унікум серед нації, які програли велику війну. Цей унікум коли й свідчить про бажання стабілізації з боку Росії, то—стабілізації програної; свідчить про скінчення її офензиви в Європі, про поставлення хреста над мріями про соціальну революцію, над бажанням роздмухати „міровою пожар“. Коли це можна назвати стабілізацією, то хіба остільки, оскільки стабілізацією можна було назвати Берлінський